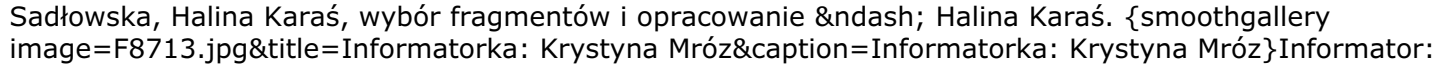

Tekst gwarowy — Charcibałda 1

Autor: Halina Karaś

Tekst nagrała Ewa Elżbieta Mroczkowska, przepisała Monika Kresa, weryfikacja zapisu – Anna Sadłowska, Halina Karaś, wybór fragmentów i opracowanie – Halina Karaś. Informator: Krystyna Mróz, ur. w 1951 r. w Zdunku. Całe życie spędziła w rodzinnych okolicach: we wsiach Zdunek i Charcibałda. Rodzice pochodzili z tych dwóch pobliskich miejscowości, matka z Charcibałdy, ojciec ze Zdunka. Pani Krystyna pracuje wraz z mężem na roli, wychowują ośmioro dzieci. Nigdy ze swoich stron rodzinnych na dłużej nie wyjeżdżała

{vm}T041.mp3|L{/vm} Wielkanoc i przygotowanie do niejNo to tak, to beynde gaodała tutaj u nas o tym {tt}Myszyńcu, mazurzenie, samogłoska y wymawiana jako dźwięk bliski i, jak w całej Polsce północnej|Mysiyńcu{/tt}. Mysiyniec to łu nas to tyz, te palmy takie {tt}robią, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu b’ wymawiane w sposób rozłożny jak bź, zanik nosowości ą w wygłosie|robzio{/tt} ze świrków, z {tt}jagodzioniak, tj. borowina, przejście nagłosowego ja- > je-, a pochylone wymawiane jako odrębny dźwięk między a i o, gwarowa formacja słowotwórcza|jegodziniaoku{/tt}, z {tt}borowiniak, tj. |boroziniaoku{/tt}, i z {tt}kwiatków, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu spółgłoski w’, która traci wargowość (w’ > ź), a pochylone|ksiaotków{/tt}, z tych {tt}trąbek, upowszechnienie końcówki -ów w dopełniaczu liczby mnogiej niezależnie od rodzaju gramatycznego rzeczownika|trombków{/tt} z {tt}z bibułki, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu b’, zob. wyżej|bzibułki{/tt} karbowanej i wtedy robzio te {tt}kwiatki, a pochylone zrównane z o w wymowie|ksiotki{/tt} albo tam, tam na jakimś patyku, na te, {tt}nożyczki, mazurzenie, tu spółgłoska ź > z, cz > c|nozycki{/tt} {tt}biorą, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miekkich, tu b’, brak przegłosu e > 'o, tj. upowszechnienie się tematu z e, prawdopodobnie (na co wskazuje rz) wyrównanie analogiczne do form 2. i 3. os. lp. (bierzesz, bierze).|bierzio{/tt}, no i wycinajou, okroncajou i {tt}wiązują, tj. wiązą, inny typ odmiany czasownika, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu spółgłoski w’, która traci wargowość (w’ > ź)|zienzujou{/tt} i {tt}przypinają, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu spółgłoski p’ (p’ > ps) |przypsinajou{/tt} i wtedy plotou, to wszystko razem tam związują, te {tt}tektury, udźwięcznienie t > d|dektury{/tt}, albo {tt}jakoś, przejście nagłosowego ja- > je-|jekoś{/tt} tam krótko cy długo i w tej, {tt}która, odpodobnienie grupy kt > cht, postać z przyrostkiem -n- utworzona na wzór żaden, żadna|chtórna{/tt} najładniejsza to wtedy i {tt}ksiądz obziera, tj. ogląda, zwężona wymowa samogłosek nosowych, tu ą, fonetyka międzywyrazowa nieudźwięczniająca|ksiounc ubziera{/tt} i wychodzi tygo, to te jido z przodu. No i tak.No to tero święconki, to wstaje sie rano, woda sie leje, jajka sie kładzie, gotuje sie jojka na twardo tam tyle, ile ludzi, bo u nas to tak chłocas, zeby to po jajku starcyło, a jak tam sie nie chco ponieścić, no to i po pól i wtedy te jajka sie obziyro, kładzie, kawalek chleyba sie kładzie, kiełbasyi, tam soli, psieprzu, to później na te jajka sie tam po teygo, posoli, to posypsie, no i zanosie sie do gospodaorza, syerweytku kosicek też sie ładnie wykłaodo tam, troche borozinioku, cy paproci tam z dounicki sie weźnie, tam łozdobzi sie, przybrać to ładnie, to zeby to było i wtedy jidzie sie, butelka sie też bierze z sobo, zeby tey wody wziąć {tt}święconej, stwardnienie w grupie św’|śwenconejj{/tt} w to butelka, co ten ksiądz tam pośwenci i jekoś tam {tt}ofiara, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu f’ > s (traci wargowość)|osiara{/tt} sie jeszcze wrzuci {tt}księdzowiu, tj. księdzu, końcówka celownika liczby pojedynczej rzeczowników męskich –owiu, powstała ze skrzyżowania końc. -u i końc. -owi, tu ze względu na asynchroniczną wymowę spółgłosek wargowych wymawiana jako -oziu|księdzoziu{/tt}, na tam u teygo gospodaorza da ji wtedy ksiondz to bierze no i to wszystko jest.I sie obiera te święconki. To teraz chciałabym panią poprosić, żeby mi pani opowiedziała, jak samą Wielkanoc sie obchodzi. To Zielkanoc to tak sie łobchodzi. Rano na szósto sie wstaje, sie sykuje, jadzie do kościoła na {tt}mszę, mazurzenie, -o to wynik odnosowienia dawnej końcówki biernika rzeczowników miękkotematowych –ą |msou{/tt}, i procesjo, bo to jest tak zwanao {tt}rezurekcja|rezulekcju{/tt}, i wtedy sie jidzie po tyj prosesji, w stroju trzeba w spódnicach, no po tym ludowom, tak? {tt}po kurpiowsku, p’ > ps|Po kurpsiesku{/tt}, wychodzi cała procesjao i wtedy sie idzie tak samo i śpiewajo „Wesoły nam dziś nastał...” i w kościele chto chce to {tt}idzie, prejotacja, poprzedzanie samogłoski i w nagłosie prze j|jidzie{/tt} do spoziedzi, to do komunii, już wtedy przyjezdza do domu i tyz z teygo kościoła to tyz tak dązo, zeby chto przód będzie jechał, bo {tt}mówią|mózio{/tt}, ze chto przód {tt}przyjedzie, charakterystyczna dla Polski północno-wschodniej postać z -ja- zamiast -je- w czasownikach pochodnych od jechać|przyjadzie{/tt}, to sie rodzi pszenica, a chto późno, to nie, no ji przyjezdza, wtedy sykuje sie tem święconke najprzód, jedzenie, pocęstuneyk, składajo sobie potem te zyceniao, pojedzo, no i je wtedy tak do konca, do ziecora tak je, to chto ma oprzęd, to pódzie do oprzędu, chto nie, to sobzie posiedzi cy sie bawi, a rano wtedy na drugi dzień, to

wtedy panny muso tez wstawac bo chłopaoki przydo jich oblewoć wodo, wtedy abo chowajo sie, a drugie to mózio, żeby jich łoblać, bo sie chco zenić. No i wtedy tak, o tak idzie to wszystko. No ale później wezmo sie, to jek chco {tt}dziewczaki, tj. dziewczęta, typowy dla Mazowsza przyrostek - ak|dziewcoki{/tt} jim odwetouwać to sie i dziewczoki lejo i chłopaoki wtedy tu wodo, no ji tak idzie w te na zamiane, skońco na ziecór te lanie i wtedy na muzyka ido. Tam sie pobalujo, po ten, tak wtedy sobzie, łodpocywajo, wtedy juz {tt}do wieczora, asynchroniczna wymowa spółgłosek wargowych miękkich, tu w’ > ź (zanik wargowości)|do ziecora{/tt}.